

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра української, іноземних мов та перекладу

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«Основи когнітивної лінгвістики»
на 2025/2026 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	1 курс, 2 семестр
Освітня програма/спеціалізація	035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»
Спеціальність	035 Філологія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Ступінь вищої освіти	магістр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Сухачова Наталія Сергіївна
к.філол. н.

доцент кафедри української, іноземних мов та перекладу

Контактний телефон	+38-095-63-33-897
Електронна адреса	sukhachova2014@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.im.puet.edu.ua/ он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Ознайомлення студентів з теоретико-методологічними засадами когнітивної лінгвістики як одного з найактуальніших напрямів сучасного мовознавства.
Тривалість	5 кредитів ЄКТС/150 годин (лекції – 12 год., практичні заняття – 28 год., самостійна робота – 110 год.).
Форми та методи навчання	Лекції, практичні заняття в аудиторії, самостійна робота поза розкладом.
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота Підсумковий контроль: 1 семестр – залік (ПМК).
Базові знання	Наявність знань, одержаних у базових теоретичних курсах з лінгвістичних дисциплін.
Мова викладання	Англійська/українська.

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
- застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості наукового дослідження в конкретній філологічній галузі (ПРН-3); - аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці (ПРН-7); - характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації (ПРН-9);	- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел (ЗК-03); - здатність спілкуватися іноземною мовою (ЗК-06); - здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК-7); - здатність проведення досліджень на належному рівні. (ЗК-11); - здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах (СК-1); - здатність до критичного осмислення історичних надбань та новітніх досягнень філологічної науки (СК-3); - здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з

- здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних (ПРН-11); - обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу (ПРН-15).	урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів (СК-4); здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень (СК-7).
--	--

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ І МІСЦЕ КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ В СИСТЕМІ ГУМАНІТАРНИХ НАУК		
Тема 1. Історія розвитку когнітивної лінгвістики.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: «Виникнення когнітивної лінгвістики та її місце в системі гуманітарних наук», «Функціональна структура мовної свідомості та пам'яті».
Тема 2. Предмет когнітивної лінгвістики та її основні поняття і терміни. Тематика, напрями, теоретико-методологічні принципи лінгвокогнітивних студій.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: «Напрями досліджень когнітивної науки в Україні», «Зарубіжні школи когнітивної лінгвістики».
Тема 3. Концептосфера. Картини світу.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; поточна модульна робота.	Підготувати доповіді на теми: «Свідомість, види свідомості та менталітет», «Різниця між мовною та концептуальною картинами світу», «Наукова картина світу».
Модуль 2. КОГНІТИВНА ЛІНГВІСТИКА ЯК НАПРЯМ МОВОЗНАВЧОГО ДОСЛІДЖЕННЯ		
Тема 4. Концепт як базове поняття когнітивної лінгвістики, його відмінності від поняття та значення.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: «Структура концепту (образ, інформаційний зміст, інтерпретаційне поле), «Типологія концептів», «Концепт – слово, концепт – значення».
Тема 5. Концептуалізація. Категорії, диференційні та класифікаційні ознаки концептів.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: «Національна специфіка концептів», «Номінативна щільність концепту», «Рекурентність концепту».
Тема 6. Сучасна методологія концептуального аналізу у лінгвістиці.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Дослідити зміст і структур концепту (вибрати концепт). Виписати ключові слова-репрезентанти, що входять до ядра обраного концепту та ті, що формують його периферію.
Тема 7. Фреймова семантика. Поняття фрейму.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Обрати концепт у певному дискурсі та за допомогою фреймового аналізу впорядкувати зібраний матеріал і описати його у вигляді чіткої структурованої форми.
Тема 8. Методика моделювання концептуальних мереж (С. А. Жаботинська).	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; поточна модульна робота.	Здійснити побудову концептуальної моделі поняття (обрати), яка стане основою для семантичної (тематичної) стратифікації лексичних одиниць з урахуванням методики моделювання концептуальних мереж (С. А. Жаботинська).

Інформаційні джерела Основні

1. Жаботинська С. А. Семантика лінгвальних мереж у навчальному комбінаторному тезаурусі. *Studia Philologica. Філологічні студії*. 2019. Вип. 13. С. 17–27.
2. Коч Н. В. Когнітивна лінгвістика: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Миколаїв : Іліон, 2021. 132 с.
3. Шевченко О. М., Шевченко Н. С. Когнітивна лінгвістика як напрям мовознавчого дослідження. *Науковий журнал «Молодий вчений»*, липень 2020. № 7.1 (83.1). С. 142–145.

Додаткові

1. Сухачова Н. С. Семантичний аналіз термінологічних одиниць парцели PRODUCTION / ВИРОБНИЦТВО як складника концептуального домену MANAGEMENT / МЕНЕДЖМЕНТ. *Лінгвістика* : зб. наук. праць. Луганськ : Луганський нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2018. Вип. 1 (38). С. 106–112.
2. Сухачова Н. С. Семантична класифікація термінологічних одиниць парцели RESOURCES / РЕСУРСИ на основі концептуальної моделі поняття MANAGEMENT / МЕНЕДЖМЕНТ. *Науковий журнал «Молодий вчений»*, січень 2019 р. № 1 (65), С. 120–123.
3. Сухачова Н. С. «Неологізми англомовної економічної терміносистеми: лінгвопрагматичний аспект». *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (філологічні науки)*. Вид. Державного закладу „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”. № 7 (345). 2021 С. 153 – 160.
4. Sukhachova N. International scientific and practical conference *Issues of Modern Philology in the Context of the Interaction of Languages and Cultures* : conference proceedings, December 27–28, 2019. Venice : Izdevnieciba «Baltija Publishing», 2019. С. 171–175.
9. Sukhachova N. Scientific concept in dimension of conceptual picture of the world. Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика : колективна монографія / за наук. редакцією Н. Сизоненко. Київ. Видавництво Ліра, 2020. С. 90–98.

Довідкові

1. Словник основних термінів когнітивно-дискурсивної лінгвістики. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. 196 с.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Загальне програмне забезпечення, до якого входить пакет програмних продуктів Microsoft Office.
- Дистанційний курс «Основи когнітивної лінгвістики», який розміщено в програмній оболонці Moodle на платформі Центру дистанційного навчання ПУЕТ.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання здобувачів вищої освіти

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

[Положення про організацію освітнього процесу](#)

[Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти](#)

[Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості](#)

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов’язковим компонентом. За об’єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватися в режимі онлайн.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувач повинен дотримуватися принципів академічної доброчесності, зокрема недопущення академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, списування під час поточного та підсумкового контролю. Списування під час контрольних робіт і поточних тестів заборонені (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань у процесі заняття. У ПУЕТ діють:

[Кодекс честі студента](#)

[Положення про академічну доброчесність](#)

[Положення про запобігання випадків академічного плагіату](#)

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

[Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти](#)

[Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти](#)

[Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти; інфографіка](#) (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта)

Політика вирішення конфліктних ситуацій:

[Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій](#)

[Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену](#)

[Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції](#)

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

[Психологічна служба](#)

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-3): відвідування занять (6 балів); захист домашнього завдання (6 балів); обговорення матеріалу занять (6 бали); виконання навчальних завдань (8 балів); завдання самостійної роботи (8 балів); тестування (6 бали); поточна модульна робота (10 балів)	50
Модуль 1 (теми 4-8): відвідування занять (8 балів); захист домашнього завдання (4 балів); обговорення матеріалу занять (4 бали); виконання навчальних завдань (8 балів); завдання самостійної роботи (8 балів); тестування (8 бали); поточна модульна робота (10 балів)	50
Разом	100

Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
Науково-дослідна	Участь у студентській науковій конференції	10

За додаткові види навчальних робіт студент може отримати не більше 10 балів. Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни